

CELÂL KARGILI (İçel) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Basın sorunları hakkında vermiş olduğum Meclis araştırması önergesi hususunda, görüşlerimi arz etmeden önce, bu önerge hakkında bir konuşma yaparak grubunun görüşlerini olumlu yönde yansıtan Sayın Erzurum Milletvekili Övât Önder'e teşekkürlerimi bildirmeyi, basın sorunlarının çözüm bulması konusunda da bir görev saymaktayım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Türk basını ve basın mensuplarının sorunlarına bir çözüm yolu bulmak amacıyla bu konuda bir Meclis araştırması açılmasını öneren Önergemizin öncelikle görüşülmesine karar verilmiş olmasına rağmen, konu bu karardan ancak aylarca sonra bugün huzuruza gelmiş bulunmaktadır.

Basının ve basın mensuplarının biran önce halledilmesi gereken çok yönlü sorunları mevcuttur. Amerika ve Avrupa'da dahi bir basın krizinin mevcudolduğu bu dönemde, hiç şüphe yok ki, Türk basını da tarihinin en büyük krizini geçirmektedir. Bu durumun önemini kavrayan Hükümet de, bakanlararası kurduğu bir komisyonda bu konuda çalışmalar yapmakta ve bazı tedbirler almaktadır.

Ancak, demokratik ülkelerde dördüncü kuvvet olarak tanımlanan ve bir milletin sesi durumunda olan basının ve basın mensuplarının sorunlarına köklü bir çözüm yolu getirilmesi ve basınının millî, özgür ve bağımsız hüviyetini kaybetmeyecek bir güce sahibolması için, bu konu üzerine sadece Hükümetin eğilmesi kâfi değildir. Hükümetle birlikte Parlatentonun da bu konu üzerine ciddiyetle eğilmesi şarttır. İşte biz Meclise bu imkânı sağlamak amacı ile bu önergemizi Meclis Başkanlığına vermiş bulunmaktayız. Şayet, Yüksek Heyetiniz bu konu üzerine eğilmeyi yerinde bulur ve bu konuda bir araştırma yapılması hususunda bir komisyon kurulmasına karar verirse, elbette ki Türk basınının ve onun mensuplarının sorunlarına köklü çözüm yolları bulunmasında da sizlerin büyük katkıları olacaktır.

Sayın milletvekilleri;

Bugün basın ve basın mensuplarının içinde buldukları büyük bunalımın başlıca nedenleri şunlardır :

1. Resmî ilân dağıtımında görülen aksaklıklar ve Basın İlan Kurumu Kanunundaki boşluklardan dolayı resmî ilân dağıtımından adaletsiz bir şekilde yararlanmalar,

2. Özel reklâm dağıtımının bir baskı aracı olarak kullanılma istidadı göstermesi ve bu yolda bazı organize faaliyetlere geçilmesi,

3. Basın sahasında görülen işsizliğe köklü bir çözüm yolu bulunamaması,

4. İşsiz kalan basın mensuplarının sosyal güvenlik haklarına sahibolmaması,

5. Kâğıt fiyatları üzerinde sık sık fiyat değişiklikleri yapılması,

6. Basın malzemesi ve makinalarının ithalatında güçlüklerle karşılaşılması,

7. Haber alma ve haberi okuyuculara süratle iletme olanaklarının halen çoğundan yoksun bulunulması,

8. Basın İlan Kurumu Kanununda yapılması gerekli değişikliklerin, yapılmamış olması ve bu konudaki boşlukların halen doldurulmamış olması,

9. Basında işverenle çalışanlar arasında kurulması lâzımgelen muvazene unsurunun halen tam olarak gerçekleştirilememesi,

10. Basın affı çıkarılması konusunda ciddi çalışmalara geçilememesi,

11. Basında tatbik edilen hapis cezaları yerine, para cezası sisteminin getirilmesi için herhangi bir faaliyet gösterilmemesi,

12. Yazı işleri müdürlerinin, Basın Kanununun cevap ve düzeltme hakkına uyulmaması haricindeki fiillerden dolayı da cezai müeyyidelere çarptırılması,

13. Basın kartı alımında ve basın kartlarının iptalinde görülen boşluklardan bazı şahısların kendilerine çıkar sağlama imkânı bulunması,

14. Anadolu basınının kalkınması ve bölge basınının güçlenmesi yolunda ciddi tedbirler alınmaması,

15. Resmî kuruluşlar tarafından verilmekte olan ve bugüne kadar hususi reklâm sayılan reklâmların, dağıtımında görülen aksaklık, adaletsizlik ve basın özgürlüğüne ters düşen uygulamaların düzeltilmemesi,

16. Basın İlan Kurumunun gazeteler üzerinde arzulanen etkenlikte denetim kuramaması,

17. Basın hizmetlerinin dağıtık ve çeşitli kuruluşlarca yürütülmesi,